

Speech Mirjam Bikker op het partijcongres van 30 september 2023

Beste vrienden hier voor en achter mij, wat goed om jullie weer te zien. Op ons campagnecongres. En wat is er veel gebeurd sinds dat vorige congres in Apeldoorn. Even nagaan: Provinciale Staten verkiezingen waarin veel gebeurde. Een heel aantal van jullie heb ik ook ontmoet en zien vertellen waar de ChristenUnie voor staat. Ook de mensen voor mij en de mensen thuis. Dankjewel voor alle inzet. Daarvoor hadden we de wissel al gehad. Dus als ChristenUnie hadden we al het nodige meegemaakt. We hebben de keukentafel weer voorop gezet. Maar toen kwam de val van het kabinet zo vlak voor de zomer.

En wat mij is opgevallen in al die momenten, van de wissel tot aan de campagne van de Staten, het congres in Apeldoorn, de val van het Kabinet; de ChristenUnie is op al die momenten precies dezelfde partij. Niet in voor opgelegde deadlines. Wel in voor het oplossen van echte problemen waar mensen voor staan. Daarvoor de mouwen opstropen. Wel in om het zoeken naar hoop, recht doen, vrede zoeken. En als je dat met elkaar voelt dan kunnen verkiezingen plotseling komen, ongedacht en misschien wel ongewenst, maar dan weet je een ding: wij gaan daarvoor. Met elkaar gaan we laten zien waar die ChristenUnie voor staat, omdat Nederland dat zó nodig heeft. Hoop. Recht doen. Vrede zoeken. En zo geloven wij voluit in de samenleving. En zo werken we. Zo hebben we gewerkt in Den Haag, ook toen het erom spande. Want ja, die val van het Kabinet, dat deed zeer want er is nog zo veel te doen. Maar we blijven dicht bij onszelf, bij onze principes, bij onze idealen. En juist daarom, als de VVD zelfverzonnen opgelegde deadlines neerlegt, dan wijken wij niet. Want wij staan schouder aan schouder met de mensen die dat het hardst nodig hebben. Dat is het hart van de ChristenUnie. Nuchter en gelovig. Met een roeping voor de nood van deze tijd. En dat werk stopt dus niet. En juist daarom waren die Algemene Beschouwingen van vorige week hét moment om de mouwen op te stropen. Om werk te maken van zorgzame gemeenschappen. Want als de bus niet meer rijdt en jij 's avonds niet meer naar de stad kunt om je familie te bezoeken die in het ziekenhuis ligt, als jij niet meer kunt werken, als jij niet meer naar school kunt, dan vervalt er een verbinding die verder gaat dan die buslijn alleen. Dat is de reden dat we hebben geknokt en blijven knokken en een keurige dekking hebben zeg ik tegen alles en iedereen om die 400 miljoen voor het openbaar vervoer voor elkaar te boksen. Zodat in Sint-Annaparochie, Bergentheim en op zoveel plekken meer de bus weer rijdt en we investeren in een betaalbaar kaartje.

Pieter had het over die Algemene Beschouwingen, ik heb iets anders gezien toen ik een klein beetje beelden terugkeek. Welk beeld ik ook zag, er liep een man in een glimmend goed pak met een stapel papieren door de zaal handtekeningen te halen.

Hier, daar en nog eens, overal stond een dekking onder. Dat was onze Pieter! En we waren dus de eerste met amendementen met een dekking die deugt, en dat komt door onze Pieter. Als je kijkt naar ons verkiezingsprogramma en hoe dat in elkaar zit - en als straks de doorrekening gaat komen want wij zijn niet van gratis bier - dan komt dat doordat onze Pieter de dingen doorgerekend heeft met een heel groot team. Maar wat zijn we dankbaar voor dat vernuft.

En ja, we hebben geknokt voor rust in dat huishoudboekje. Eerst heb ik al vol bewondering gekeken hoe Carola dat deed aan de Kabinetszijde. Want ja, er is heel veel gebeurd waardoor de kinderarmoede niet toeneemt, maar afneemt. En dat is niet vanzelfsprekend. Wat is daar veel tijd en werk ingestoken. Maar ook om de bodem van het bestaan van mensen die zo hard werken maar niet rondkomen, om die voor elkaar te krijgen dat dat beter wordt. Daar knokken we voor. Daar staan we voor. Daarom gaan we altijd weer tekeer tegen alle schulden-industrieën die mensen erin zuigt. En ik weet dat er niemand is die met een groter hart daarvoor in de Kamer strijdt, en dat is onze Don.

En er is ook een hele groep mensen over wie het bijna nooit gaat in de Kamer. Dat zijn soms de mensen die werken voor onze kleding. Voor onze mobieltjes. Voor de dingen die we zomaar beetpakken. Ongeziene mensen waar we van profiteren in dit rijke westen. En ik ken geen Kamerlid wie zich zo met hart en ziel inzet om dat te veranderen, en daarom bezig is met een initiatiefwet MVO, wat echt juist daarop ziet, en dat is onze Stieneke. En je moet weten, het zat een beetje tegen deze week. Er waren een paar partijen die dachten we gaan het niet hebben over deze wet. Maar reken maar dat met haar heilig vuur, en al deze 50 mensen, dat wij ertegenaan gaan. Om het op te nemen voor de mensen die niet in beeld zijn, wat is dat hard nodig. En dat gaan we blijven doen vol vuur.

Als het gaat over mensen die niet in beeld zijn dan is daar nog een groep. En ik moet u eerlijk zeggen dat Nico mij daar de ogen voor heeft geopend. Dat zijn de mensen die ziek thuis zijn waar niemand het over heeft. Die soms ook niet weten of er een behandeling gaat volgen die hoop biedt, of dat het wachten is en waarop. Mensen met long-Covid, mensen met ME. En heel vaak is het heel ingewikkeld wat voor medisch onderzoek daar moet volgen. En je ziet dat Kamerleden denken "wat kan ik daar nou mee?". Maar wij hebben hier in ons midden een volksvertegenwoordiger staan die juist hen heeft opgezocht en de afgelopen week een amendement indiende om voor hen op te staan, en dat doet onze Nico. Weet je wat leuk is aan deze Kamerleden? Ze vinden het allemaal ongemakkelijk om applaus te krijgen. Laten we dat zo houden.

Ik had het dus over mensen die niet gezien worden. Nico en Stieneke die daarvoor strijden. Ergens is dat voor mij het 'elk leven heeft waarde'. Daarom zal de ChristenUnie voor hen opkomen. En dat geldt ook voor de schepping. Ook als daar onzichtbaar geleden wordt. En wat is het dan mooi om ook jou, Anja, te zien hoe jij dat doet in Europa. Dankjewel, daarin zijn we een Team ChristenUnie.

Mensen, politiek is dus soms een weg van grootse idealen en kleine stapjes. Want wat zouden we nu al graag dingen anders hebben, en wat weten we ook dat sommige dingen sneller in beweging kunnen komen en soms ook weer helemaal niet omdat dingen gewoon misgaan, omdat er gebrokenheid is. Maar voor de ChristenUnie is het kompas heel erg helder. Wij gaan telkens aan tafel met de mensen om hun problemen te bespreken. Aan die keukentafel. Dan kijken we hoe we dienstbaar kunnen zijn vanuit ons geloof. Want dat is ons verlangen en dat blijven we doen. Niet voor niets begint ons verkiezingsprogramma met die mooie tekst uit Prediker. Jurjen citeerde hem al. "Wanneer twee vrienden samen zijn, en een van beiden valt, dan helpt die ander hem weer overeind. Een koord dat uit drie strengen is gevlochten is niet snel stuk te krijgen". En eerlijk gezegd doet die tekst mij denken aan de onlangs overleden predikant Tim Keller. Hij was voor mij een inspiratie in het uitleggen van de Bijbel, in het zoeken naar hoop voor de samenleving. Want deze begaafde dominee verhuisde vanuit het toch wel een beetje rurale gebied naar een enorm seculiere stad, midden in New York ging hij wonen, om juist daar een gemeenschap van hoop te zijn. En hij schrijft over de roeping van christenen. In zijn boek Ruim baan voor gerechtigheid legt hij uit hoe onze samenleving een weefsel moet zijn. Ik had het net over die drie strengen. We hebben het er vaker over gehad. Er zijn ook plekken waar het leven niet gaat op de manier waarop het bedoeld is. Waar we de gerechtigheid niet zien.

Gerechtigheid gaat over het leven op een manier waarop er een gemeenschap ontstaat waarin mensen kunnen opbloeien. Dat is het verlangen van de ChristenUnie. Dat heb ik geleerd van Tim Keller. En recht doen is dan het gaan naar de plekken waar opbloeien niet lukt. Waar er een gat is in het weefsel van de samenleving. Waar de vrede, de shalom, gescheurd is. Wij willen niet dat mensen buiten de samenleving vallen. Wij richten ons op de plekken waar het samenleven moeilijk is. Waar mensen in de knel zitten. Waar het onder druk staat door stress, door gekke bureaucratische regels, door prestatiedruk, door armoede, of simpelweg miskend worden. Tim Keller bracht mij ooit terug naar die tekst in Jeremia 29, die ik als jong raadslid al van Wim Rietkerk geleerd had. De tekst "bid voor de bloei, voor de vrede van je stad. Want in haar vrede, in haar bloei, zal ook jouw bloei zijn". En die stad, en ons land, dat is geen ChristenUnie stad, geen ChristenUnie land. Dat weten we allemaal heel goed. Maar juist daar gaan we staan. Daar bidden we voor, en ik nodig u ook van harte uit om dat te doen en te blijven doen. En daar zetten we ons voor

in. We bouwen huizen, we bouwen wijngaarden. We gaan aan de slag. Op de knieën en met de mouwen opgestroopt. Omdat we willen dat er een nieuw weefsel is waarin iedereen meedoet. Weg van het kille marktdenken. Weg van een overheid die eigenlijk kijkt naar een kinderopvang alsof dat een markt is. Of een volkshuisvesting die lang alleen maar betaalbaar was voor mensen met een dikke portemonnee. Weg met de ik-tatuur waar je eigen geluk helemaal jouw eigen verantwoordelijkheid is. En waar je bij een beetje pech helemaal wegzakt. Waar we de schepping uitputten. En waar jongeren bang zijn voor de toekomst. Weg van de harde koppen. Van de snelle oordelen op de sociale media. Het trekt zo'n zware wissel op onze samenleving dat we zo met elkaar omgaan. En ik wil dat dat anders wordt. En daarom bouwen wij op en werken we aan zorgzame gemeenschappen. Dat is dat we de ander hoogachten en er voor hem of haar zijn, dat we de ander zien en wat hij kan, en dat we de ander helpen en om hulp vragen als dat nodig is. Zo helpen wij elkaar. Dit was precies de reden waarom ik ooit met Harm-Jan knokte voor een nationaal rapporteur verslavingen. Die in beeld zou brengen wat het met onze jongeren doet als er meer verslavingen zijn. En afgelopen week zagen we wat de gevolgen zijn van die ellendige gokindustrie. De nationaal rapporteur verslavingen is er gekomen door de inzet van de ChristenUnie. En hij luidt nu al de noodklok. En dat is niet best. Het gaat niet goed met onze jongeren. We zien dat de liberalisering van de gokmarkt compleet is gaan draaien om de hebzucht en een groot fiasco is geworden. En het vertrouwen dat de overheid met deze wet wel kon kanaliseren was grenzeloos naïef. Het is daarom tijd om te stoppen met dit gegok met de gezondheid van onze kinderen. Vraag daarom aan die partijen die de gokwet ooit wilden, aan de liberalen VVD en D66, aan de linkerflank GroenLinks en PvdA, nu alle seinen zo op rood staan, zullen we gewoon ermee stoppen?

Laten we stoppen met gokschulden. Stoppen met telkens die reclame opnieuw tegenkomen. Trap met ons vol op de rem zodat we nog meer jongeren behoeden om te vallen. Dat is voor de ChristenUnie zorgen voor elkaar. Zorgen voor een zorgzame gemeenschap. En dan noem ik nog een thema waar het de komende verkiezingen over gaat. Dat is de ouderenzorg. Ja, in Nederland worden steeds meer mensen ouder. En wat is dat kostbaar en wat een geschenk en daar mogen we dankbaar voor zijn. Want ieder leven is voluit van waarde. En dat het leven een geschenk is bepaalt ook de visie van de ChristenUnie op de laatste jaren en ook op het levenseinde. En dat maakt dat we nee en nog eens nee zullen zeggen tegen alle wetten die voltooid leven accepteren. Want nee, uit onze wetten moet altijd blijken dat elk leven waarde heeft. Dat is waar de ChristenUnie voor staat. Dat is de samenleving waar wij werk van maken. En dat is ook waarom we zullen knokken voor ouderenzorg waarin ouderen zich gezien weten, waar we met elkaar opstaan en juist ook laten zien: iedereen is van waarde. Wij staan voor jou en wij vinden jou een

geschenk. En ik kijk er naar uit om met Joëlle daar ook in de komende jaren werk van te maken.

Ik ben ook oprecht blij. Dankbaar heb ik wel eens geleerd. Om te zien hoeveel partijen inmiddels in zijn gaan zien dat rust in je bestaan een kern is in je leven. Terug naar het besef dat omzien naar elkaar begint in de samenleving. Niet bij de overheid. Maar wel zorgen dat er een bodem is. Als jij werkt, als jij een uitkering krijgt, dan moet je daarvan kunnen rondkomen. En niet iedere maand een week over hebben. Ik weet hier een iemand in de zaal, u weet het allemaal ook wel, die daar dag en nacht keihard aan heeft gewerkt. Wissels heeft omgezet. En dat het debat nu zo gaat over bestaanszekerheid, dat het ook gaat over wat mensen echt nodig hebben, en dat we zien dat er gesproken wordt over hoeveel kinderarmoede is er, dat we dat weten, dat we echt werk ervan maken om dat omlaag te brengen, dat is iemand die een gigantische hekel heeft aan applaus, maar ze verdient het wel. Zullen we allemaal heel hard juichen voor Carola. En Carola zal de eerste zijn om te zeggen "maar het werk is nog lang niet af". We hebben nog heel veel te doen en dat gaan we ook doen met elkaar. En dit Kabinet kan nog wel een poosje demissionair zijn hebben we begrepen dus we zien er naar uit om daar stevig werk van te maken.

Ja, de ChristenUnie staat op tegen de stevige randen en scherpe randen van het markt- en welvaartsgeloof. Met 5 zetels in de Kamer op dit moment, dit smaakt naar meer dat voelt u. En als kleinste coalitiepartner. En we roeiden lang tegen de neoliberale stroom in. Waar we niet alles tegen konden houden, laten we eerlijk zijn. Waar we de scherpe randjes er soms wel van af konden halen. Maar nu de samenleving ook daarin vastloopt keert de wal het schip. En dan is het belangrijk om onder ogen te hebben welke gevolgen we hadden. Ik had het net over bestaanszekerheid. Heel veel jongeren die ik het afgelopen jaar gesproken heb zeiden: "Mirjam, er is nog iets anders. Er is ook bestaansangst". Dat gaat verder dan alleen je portemonnee. Als jij geen huis kan vinden, als jij je zorgen maakt om het huis wat onze aarde is en hoe het daarmee zal gaan. Als jij teveel stress ervaart en je mentale gezondheid daardoor onder druk staat. Als jij het gevoel hebt dat je er alleen voor staat. Dan is er bestaansangst. En ik weiger te geloven dat dat de kern is van onze samenleving. Dat die angsten overheersend moeten zijn voor een nieuwe generatie. Dus ja Beatrice, als jij het hebt over die studenten bij jou in de zaal, die verdienen hoop. En die verdienen dat wij samen opstaan om te zeggen wij gaan beter zorgen voor deze aarde zodat ook jouw kinderen een toekomst hebben. Dat we opstaan om te zorgen dat zij ook een huis kunnen vinden waarin ze kunnen wonen en dat we samenwerken aan een samenleving waar er hoop is. En gelukkig ontstaat daarvoor nieuwe ruimte. Voor een ander soort overheid. Die dienstbaar is. Voor nieuwe verbondenheid, nieuw vertrouwen tussen de overheid en mensen. Ruimte voor het goede samenleven. Ruimte voor nieuwe generaties die ook zien dat

die verandering nodig is. En mag ik dan toch nog iemand bij u noemen. U heeft hem zien gaan naar een landgoed om te onderhandelen. Met heel veel mensen aan tafel. En iedere keer dacht ik weer: "Piet, hoe krijg je het voor elkaar om al die mensen zo aan tafel te houden. Zo bezig te zijn voor een heel goed landbouwakkoord". En we hebben allemaal de teleurstelling geproefd dat dat niet gelukt is in het afgelopen half jaar. Want wat hadden we al die boeren zekerheid gegund. Maar allermeeest die jonge boeren. Die heel goed weten dat het aan de ene kant anders moet, maar ook gewoon rust willen. Rust aan hun keukentafel om rond te komen. Een goede omgang met ons land. Dat je kan bestaan als gezin. En ik weet wie daar keihard voor geknokt heeft en dat is ook gelukt. Er is geld gekomen voor de jonge boeren. En dat is Piet.

Als we het hebben over bestaansangst dan heb ik heel lang jongeren gesproken die zeiden "eigenlijk ligt er een taboe op dat het niet zo lekker met me gaat. Ligt er een taboe op dat ik stress heb, dat ik eenzaam ben". En daar is één iemand voor opgestaan. Hij zit nu daar. Als jongste staatssecretaris. Hij wist de koningin erbij te halen. Heeft bijna niemand in het Kabinet voor elkaar gekregen hoor. En hij heeft werk gemaakt van de strijd tegen eenzaamheid. Je ziet hem overal die kracht in de samenleving uitoefenen. Dat mensen samen opstaan om elkaar vooruit te helpen. Hij heeft werk gemaakt van een jeugdzorg waarvan we weten dat de problemen intens zijn. Maarten wist, dit moet anders en heeft met hart en ziel gewerkt dat we kunnen komen tot een nieuwe oplossing. Er is nog werk aan de winkel maar ik weet zeker Maarten, dat jij er zo voor gesjouwd hebt, niet op hebt gegeven, omdat jij telkens weer die kinderen voorop hebt gesteld. Die ene voor wie je het doet. Er komt een nieuw beleid waar we ons vol voor blijven inzetten. En waarin jij vol hebt laten zien de kracht van onze samenleving. Zullen we die met elkaar omhoog houden zodat die ene zich gesterkt weet. Dankjewel voor al jouw werk daarin.

En zo mensen begonnen we deze dag met de tekst uit Prediker. Dat als je soms valt de ander je weer omhoog helpt. En dat je hoopt dat het de volgende dag andersom kan zijn. Dat is een zorgzame gemeenschap. Dat is waar de ChristenUnie voor staat. Dat we omzien naar mensen die het even niet redden. Dat elk leven van onschatbare waarde is en dat wonder wat ons is toevertrouwd. Mensen om ons heen maar ook de natuur. De schepping en de aarde. En ja, dan staat er deze verkiezingen wat op het spel. Daar wil ik voor gaan. Voor rust in het huishoudboekje. Als je tieners je de oren van het hoofd eten, dan moet je de rust hebben dat je dat boodschappenmandje kan vullen. En in ons programma gaan de huishoudens erop vooruit. Is er volop plek voor de familiebedrijven. Die juist ook in alles laten zien hoe ze verbonden zijn met de samenleving. Waarin we zeggen wat gaaf dat deze bedrijven verbonden zijn met ons dorp of met onze stad. Ja, dan staan we wel op tegen die sprinkhaankapitalisten die een bedrijf kopen enkel en alleen om snel winst te pakken en weer door te sjezen.

Dat is niet de economie waar de ChristenUnie voor staat. Maar reken maar dat wij voor die familie die dat prachtige bedrijf heeft dat we daar voor op zullen komen en blijven komen.

Als het gaat om een zorgzame samenleving dan zullen wij ook opkomen voor al die kringen waar al zo veel goeds gebeurt. Mag ik dan hier met nadruk het bijzonder onderwijs noemen. Waar 7 van de 10 kinderen naar toe gaan. Waar ouders bewust voor kiezen. En waar ze gevormd worden vanuit de diepste idealen die juist ook ouders hebben en doorgeven. En wat is het fantastisch dat ons land gekenmerkt wordt door dat onderwijs. En wat is het dan onvoorstelbaar dat er telkens weer partijen zijn die beginnen te morrelen aan dat artikel 23. En ik zeg zowel tegen de liberale vrienden als tegen de vrienden aan de linkerkant, stop ermee en geef de samenleving de ruimte en vertrouw ouders dat ze echt wel het goede kiezen voor hun kind.

Vrienden van de ChristenUnie, wij geloven in de samenleving. Wij gaan op pad. We gaan verkiezingen houden 22 november. En nou kan het zomaar gebeuren die laatste weken dat het lijkt alsof we een premiers-kandidaat zoeken. U kent dat wel, zo'n debatje van de een tegen de ander en wie wordt het grootst. Nou, daar zal het land door gered worden. Ik heb een quizvraag. Weet iemand wanneer we voor het laatst geleid werden door 1 partij? Is er niet. Twee partijen? '94 was de laatste keer. En als u nou eens voorzichtig door de oogbalken kijkt naar de peilingen die palingen zijn en waar onze campagneleider Maarten van Ooijen zegt niet naar kijken maar gewoon je verhaal vertellen. Maar stel dat je toch stiekem naar die peilingen kijkt. Zou het dan kunnen dat we met twee partijen een Kabinet hebben? Ammenooitniet. Waar het deze verkiezingen om gaat is iets heel anders. Dat is welke 150 zetels komen er in de Kamer. Wie gaan daar zitten, welk kompas hebben ze, waar kiezen ze voor voor Nederland, wat is het goede, wat is het goede voor onze kinderen. En als we die stem hebben uitgebracht, dan zullen we wel eens kijken welke partijen er aan zet zijn. Maar mijn verlangen is: dat we met al deze mensen, met jullie, en met jullie thuis, deze verkiezingen iets dichtbij laten zien van ons hart. Wij zijn bereid om hoop te brengen, om te geloven in iedereen. Dat jij erbij hoort in onze samenleving. Dat we samen gaan bouwen. Dat we hoop gaan brengen. En dan zullen we wel zien wie de premier wordt. Dat kan nog verrassend zijn. Maar de ChristenUnie staat paraat iedere keer weer. Ja, niet voor de clickbaits. Niet voor de snelle koppen. Wel voor aan de slag voor echte oplossingen. Dat is waarom ik van campagne houd. Dat is waarom ik zo graag met jullie allemaal, met Maarten voorop, maar met jullie allemaal aan de slag ga. Dat land in ga. Om te vertellen waar de ChristenUnie voor staat. Maar nog belangrijker: zet maar in je hand een L van luisteren. Te luisteren naar wat mensen nodig hebben. Vervolgens met hen, met die samenleving, aan de slag te gaan. Om vrede te zoeken. Recht te doen. Hoop te bieden. Want wij

allemaal, wij geloven in wat we ontvangen hebben en in wat we uit kunnen delen. En samen met al deze mensen van onze lijst, en ik hoop ook met jullie, gaan we ervoor om dat te laten zien. Ik kijk er naar uit. Doe mee. Bid mee. Op naar 22 november. Dank jullie wel.

[Gedownload van website ChristenUnie op 17 oktober 2023]